

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Előtérben a szocialisták jelöltje a francia elnökválasztáson

Painlevé lesz az elnök, Herriot a miniszterelnök

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisban a belpolitikai események most már gyors egymásutánban váltják egymást. A Havas-ügynökség jelenti, hogy Millerand levelet intézett a szenátus közli a köztársasági elnökségről való lemondását.

A Marsal-kormány tagjai az Elyseeben újabb minisztertanácsra jöttek össze. Az ülésen még Millerand elnökölt, aki bejelentette, hogy a törvényhozás két házának elnökeihez a következő szövegű lemondó levelet intézte:

Elnök Ur!

Van szerencsém a szenátus, illetve a kamara elnökének állásáról való lemondásomat bejelenteni.

Engedje meg Elnök Ur, hogy nagyrabecsüléséről biztosítsam.

Millerand.

A kamara és a szenátus szerdán délután rövid üléseket tartottak, amelyeken felolvasták Millerand lemondó levelét, amelyet tudomásul vettek.

Ezután a kamara ülését szombatiig, a szenátus ülését keddig elnapolták.

A szenátus elnöksége elhatározta, hogy az elnökválasztó kongresszust pénteken, június 13-án délután két órakor tartják meg Versaillesben.

A törvényhozás két házának ülései után, délután három órakor bevonták az Elyseeről az elnöki lobogót. Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Millerand már ma kiköltözik az elnöki palotából és Versaillesben fog lakni.

Millerand lemondásának formai elintézése után a parlamenti pártok az új elnök személyének kiválasztásával foglalkoznak.

A szociáldemokratapárt parlamenti frakciója tegnapi értekezletén Painlevé elnökjelöltsége mellett foglalt állást.

Ugyancsak ülést tartott a kamara radikális pártja, valamint a szenátus demokrata balpártjának tagjai a radikális párt vezérő bizottságának bevonásával és elhatározták, hogy az előzetes szavazásban a baloldali blokkhoz

tartozó négy csoport valamennyi képviselőtagja vegyen részt, továbbá azok a kamarai tagok is, akik a tegnapi ülésen Herriot indítványát elfogadták.

A szenátus demokrata balpártja meglehetősen izgalmas ülésen elhatározta, hogy a baloldali plenáris ülésen, amelyet csütörtökön délután két órakor tartanak meg, teljes számban részt vesz.

Este Briand, Herriot és Renault tárgyalnak Doumergue szenátusi elnökkel. A tárgyalások után Renault szenátor a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Doumergue a baloldal holnapi értekezletén nem lép fel elnökjelöltnek, mivel azon a szenátus néhány pártja nem vesz részt. Az előkészítő ülésen részt vesz a kamara egész baloldali blokkja és a szenátus demokrata balpártja.

A francia kormány új elnöke azonnal tárgyalni fog Mac-Donalddal

Miután a szocialista képviselők Painlevé elnökjelöltsége mellett foglaltak állást, az eddigi tervek szerint a pénteki elnökválasztógyűlésen

Painlevét választják meg a francia köztársaság elnökévé, aki megválasztása után azonnal megbízza Herriotot a kormány megalakításával.

A kamara folyosóin a képviselők közt az a hír terjedt el, hogy Herriot még pénteken megalakítja az új kormányt és szombaton már be is mutatkozik a kamarában.

Az új francia kormány külpolitikai kérdésekben teljesen új csapáson fog haladni és

Herriot környezetében arról beszélnek, hogy az új miniszterelnök az új kabinet bemutatkozása után nyomban Londonba utazik, hogy

Mac-Donalddal tanácskozzék.

Az angol sajtó nagy örömmel üdvözlöi a Franciaország politikájában beálló változást, mert abban

az angol külpolitikai orientáció győzelmének garanciáját látja.

A Daily Telegraph diplomáciai tudósítója szerencsét kíván a belga kormánynak ahhoz a szándékához, hogy

a belga zóna politikai foglyait szabadon akarja bocsájtani. A lap bizik abban, hogy az új francia kormány hasonló eljárást fog követni.

— A birt kormány — írja az angol lap — hálás lesz Belgiumnak ezért a magatartásáért, amely hihetetlen gyors javulást fog előidézni a szövetségesek és Németország közti viszonyban.

Az erdélyi bírák sorsa a kamarában

— Bukaresti tudósítónk távirata —

A kamara tegnapi ülésén Soricu liberális képviselő a cotroceni katasztrófáról beszélt és kérte a kormányt, hogy az összes hadiszállítási iratokat terjessze a kamara elé.

Labontin liberális képviselő sürgeti a szamosújvári papok fizetésének megállapítását, akik már másfél év óta nem kapnak díjazást.

Joanitescu Jorgapárti képviselő a grivitei vasúti műhely vizs zsvételére vonatkozó iratok bemutatását követeli, mivel a műhely bérleti négy évmillió kártérítés követelése vasutól.

Ezután áttérnek a bírói szervezet reformjáról szóló törvényjavaslat részletes vitájára. A délutáni ülésen 14 szakaszt tárgyalnak le.

Florescu volt igazságügyi

miniszter javaslatára elfogadják azt a módosítást, hogy az erdélyi törvényszékek elnökei új bírói vizsga nélkül is elmozdíthatatlannak. Az éjjeli ülésen elfogadják Florescu v. igazságügyminiszternek azt a javaslatát, hogy a kolozsvári igazságügyi reszort ez évi szeptember elsejéig megmaradjon.

Metes indítványát is elfogadják, amely szerint az erdélyi ügyvédjelöltek és bírójelöltek leté besség az új vizsgát.

Ezután a törvényt harmadik olvasásban is megszavazták.

MAI ZÜRICH NYITÁS

NEWYORK	56775
LONDON	244950
PÁRIS	3070
BUKAREST	245
BUDAPEST	06150
BÉCS	00080
PRAGA	166250

Weltner Jakab képviselő-jelölt

A szociáldemokraták Vácon jelölik a hazatért emigránst

— Budapesti tudósítónk távirata —

Krakker Károly, a váci kerület egységespárti képviselője Vácon polgármesterré történt megválasztása miatt lemondott mandátumáról, amelyért most nagy versengés indult meg a pártok körében. Nagy feltűnést keltett ezzel kapcsolatban a szociáldemokrata pártnak az az elhatározása, hogy a váci kerületben Weltner Jakabot fogja jelölni, aki csak néhány nappal ezelőtt tért vissza Bécsből, ahol a kommun óta mint emigráns tartózkodott. A szociáldemokratáknak ezzel a jelöléssel az a céljuk, hogy Weltner megválasztása esetén — amit bizonyosra vesznek — igazolják azt, hogy a magyar közvélemény már rehabilitálta azokat, akik a jogrend megszűnése óta politikai nézetük miatt kénytelenek voltak Magyarországot elhagyni.

Az egységespárt a kormánynak egyik tagját fogja a váci kerületben jelölni.

Vandervelde Bukarestbe jön

A szocialista internacionale vezére Romániában

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Emil Vandervelde volt belga miniszter, a szocialista második internacionale vezetője július hónapban Bukarestbe érkezik. Utazása a román bolgár és jugoszláv viszonyok tanulmányozásával van összefüggésben. Utjának eredményeiről a bukaresti szocialista konferencián fog beszámolni.

DORIAN filmszínház

Ma, csütörtökön bemutató

A nagyváros hiénái

Etköcsdráma a bűnöző asszonyok és romlott férfiak életéből.

előadások 6 és 9 órákor kezdődnek.

HIREK**CSODAÓKULÁRIUM**

Az elmúlt napokban mulattató feltűnést keltett az Atlantic mozi színpadán egy árnyjáték, amelyet zöld és vörös ünnepeken át kellett nézni. Ezen a két színen keresztül nézve izgalmas illúziói támadtak a közönségnek. Mint ha egy hatalmas pók mászott volna végig a nézőtér fölött és veszélyeztetette volna a hölgyek rövidrenyirt frizuráját, vagy a konzervatívabbak kontyait.

Az árnyak levetkőznek a ruháikat a közönség felé dobálják. Ez már kétszeresen érdekes. Szíkoltozás, hahota, állandó zugás kíséri az attrakciót. Tisztára az az érzés, mintha pont feibe vágják az embert.

Félelmetes árnyak, szent igaz. Pedig milyen egyszerű az egész. Az árnyakat zöld és piros fény konturozza, amelyet közömbösít a megfelelő színes üveg. És már rad egy fekete pont, amely feléd röpül.

* Két halott. Somogyi D Ernő a Sas szálló volt bérloje tegnap 68 éves korában váratlanul meghalt. A kedves, intelligens öreg ur életének alkonyát egy nagy szép család aranyozta be. Halálát, mely szinte részvétet kelt Váradon, Somogyi Andor, dr. Somogyi Ödön, Somogyi Ákos és Imre, továbbá Erdős Pálné Somogyi Jolán, valamint unokái gyászolják. Temetése ma délután 4 órákor ment végbe. — Mély részvéttel fogadta a társadalom a gyászos hirt, mely Kaczián Károly halálát jelent. Nagyvárad egykori kereskedelmi életének egyik köztisztelben álló előkelősége volt az elhunyt, aki hosszú időn át élénk részt vett a város közéleti mozgalmában. Halálát gyermekei: ifj. Kaczián Károly, dr. Kaczián Kálmán és Nesztor Józsefné, valamint unokái gyászolják. Temetése ma délután volt.

* A Ciontemplomban péntek este háromnegyed 8 órákor kezdődik az Istentisztelet.

* Kegyelet a Sas alatt.

* Találtak egy női arany karot. Igazolt tulajdonosa átveheti az államrendőrség I. emelet 10. számú szobájában.

* Osváth Kálmán előadása. Az a kevésszámú közönség, mely a kulturjelenségek iránt való érdeklődést nem veszítette el ebben a tolongásban, ez a válaszfokos közönség elragadtatással hallgatta tegnap este is Osváth Kálmánt, ezt a nagyszerű köztört. Osváth, aki a szellem fontos és fényes készségével harcol a művelt, európai gondolat érvényesüléséért s ragyogó egyéni szatírával kritizál mindent, ami a fejlődésnek útjában áll, a kiváló író ez alkalommal is elmésségének és ötleteinek tüziátékával hódította meg hallgatóit.

A KURUZSLO-val

nylt meg a DORIAN TERRASSE

* Irodistalányt, aki gépirásban is jártas, — keresünk. Cím a Hegedüs hírlapirodában.

* Szász és Rénai villanyfelszerelés, motortekercselés és villamos-műszerek vállalata Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 9.

* Olcsó és elegáns ruhák Beczkykynél (Temető és Széles-utca sarok) készülnek.

Fürdősapkák, fürdőkalapok és fürdőcipők

legújabb divatuak érkeztek a BARNÁ illatszertárba (Savoly) Bul. Reg. Ferdinand 2. (Bazárépület)

* Boxbörök 30 leitől kaphatók. Salgó bőrkereskedés, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 14.

MOZI

* A Dorianfilmszínházban ma, csütörtökön van a bemutatója „A nagyváros hiénái” című legújabb Dorian-filmnek, amely megdöbbentő erkölcsrajzot nyújt a bűnöző nagyváros életéből. Egy fiatal leányt elszédíti bárátnője, aki táncosnő egy kétes mulatóhelyen. A romlott férfiak egész sorával ismerkedik meg a leány, aki úgy kerül ki a mosárból, mint a purgatoriumból, megtisztulva. Az előadások ma 6 és 9 órákor kezdődnek.

* Az Atlantic nyári moziban és az Apolló mozgósínházban ma, csütörtökön először látható a Szerelmek áldozata — modern életkép 6 hosszú felvonásban. — A mindvégig érdekes és izgalmas cselekményű film főszerepeit Lucy Dorain és Alfonz Fryland alakítják. Előadás kezdete az Apollóban 6 és 9, az Atlanticban 9 órákor.

Lüster, ruha-vaszon, tennisz-nadrág- különlegességek nagy mennyiségben érkeztek

Havas és Grünfeld

mosztóruház Str. Avram I. (Kossuth-utca) 8. szám. Sas átjáróval szemben.

ATLANTIC

nyári mozi
9 órákor.

APOLLO

mozgósínház
6 és 9 órákor

Csütörtök, péntek, szombat

Lucy Dorain és Alfonz Fryland legújabb alakítása

A szerelem áldozata

modern életkép 6 hosszú felv.

Ertesítés.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy

kolozsvári sörgyárunk

a Nagyváradon Ghilányi-utca 5—7 sz. a. évtized óta fennálló Nagyvárad város és vidéke főlerakatát

és a Kristály műjéggyárat saját kezelésébe vette át.

Igyekezni fogunk cégünk elvéhez híven elsőrangú áruval, gyors és pontos kiszolgálással a f. vevőink megelégedését kiérdemelni. Szolgálatkész tisztelettel

CZELL FRIGYES és FIAI**Dr. CZELL VILMOS CSOPORT** műjéggyár és sörraklár Oradea-Mare**A távirati irodák nemzetközi kongresszusa**

Bernből jelentik: Tegnap nyitották meg ünnepélyes külsőségek közt Bernben a távirati irodák nemzetközi kongresszusát. A kongresszuson Romániát S. Serbescu az Orient-Radio (Radio) igazgatója képviseli.

A mai ülésen az egyes országok szikratáviró és rádiótelefon kérdéseit tárgyalják meg. Az értekezleten több fontos nemzetközi jelentőségű határozathoznak.

Tegnap este a berni városi hatóság diszvacsorát adott az értekezlet résztvevőinek tiszteletére, amelyen Lindt berni polgármester üdvözölte a kongresszus résztvevőit. Mevott a Havasügynökség igazgatójának beszéde után Wünscher Frigyes a Magyar Távirati Iroda igazgatója, valamint Serbescu a Radio igazgatója köszönték meg Svájc vendégszeretétét.

* Apukám, Lehár új operettje, Blauen Bock, Chine, Manon, Mammy, újdonások kottája kapható a Hegedüs hírlapirodájában zenemű osztályában.

TEMESVÁRI SÖR**különklasszist képvisel!**

* Igyunk kizárólag Dréher Haggenmacher sört! Mindenütt kapható már!

KLEIN

női és férfi
szalmakalapjai

utólérhetetlenek, olcsók és szépek.

Pünkösti vásár alkalmával

mélyen leszállított árak.

Női vászonsapka — 125 Lei
Férfi Girardi-kalap 125 Leitől

Gyár:

Kommandáns-rél.

Uzlet:

Sir. Iosif Vulcan 1.
(volt Nagy Sándor-utca)

Páris felé

A lyoni vásáron — Fontainebleauban

0000

Páris, 1924. május.

Francia Alpeisekből barátságos kis
között ereszkedik az út a
és a Saone völgye felé. Burgoin-
már alig látszanak a havasok, s lit
el az út Bretagne és Lyon felé.
ny városok jönnek még a gascogni
artmanban. Itt biztosan még most is
Jalou a főkapitány... Aztán
plánok szállidosnak a magasban, s
végeláthatlan hangárok közt sza-
a lyoni repülőtér.

Franciaország második városa.
szén szerencsés hely. Mintha a pesti
part idepártolódott volna... de
szorosan. Mert hogy két folyó szeli
szépen a közepén. Itt már szélesen
pölyögnek s vagy tíz lánchíd ível
Lyon keskeny utcáin nagy a sür-
forgás, s minden második üzlet se-
kereskedés. Itt árulják a „valódi”
selymet tényleg olcsó áron az an-
vagy amerikai számára. De a mi
közvetlen viszonyítva mégse láttam
egyként háromszáz lejnél olcsóbbat.
kint a Rhône-partján épített
ban most folyik az idei lyoni

Vagy két kilométeres frontos szo-
egymáshoz kapcsolódva áll a sok ki-
hoimi. A cipőgömbtől a repülőgé-
mindent árulnak itt. Szédítő egymás-
ban tizenöt-husz ruhacég, fehérne-
kereskedés, autógyár és istentudja mi
den kínál itt a portékáját. Vidéki
nyaságok turkálnak a színes holmik-
és fiatal bankfiúk alkudnak az öt-
ezer frankos kis Citroen-autókra.

Éljen börtönye is van Lyonnak, s a se-
helyek részvényeit első helyen
zi. Előtte áll egyik Lajosnak a lo-
szobra, s a király bronzheroldjai vá-
tási plakátokat nyújtogatnak a ma-
na. A köztársasági-téren álló hatalmas
kutat jegyeztem meg meg. Ekörül
ban olyan szemét volt, hogy a nim-
között rohanó márványlovak biztosan
torpantak vissza.

Ég közel ötszáz kilométer a francia
város. De ez az ötszáz kilométer
ellen fásor. Egymásután jönnek Macon
az érdekes régi város, aztán Chalon
Saone. Ezekben épügy, mint min-
parányi faluban emlékművek áll-
már a világháború elesett hőseinek
sége. Chalonban már erősen érez-
a párisi hatás. Minden drága és
den itt van, amit a főváros nagy di-
kiselejtezték. Előkelő zárkó-
ságával élű az eddigiek hangulatá-
Avalon. A royalisták tradicionális
ez. Csupa park és régi kastély.
már szélesre dagad az országot.
óra sem telik bele, amikor árnyas
be fut az út. S itt már aszfalt víz-
bű. Feledhetlen kép ez negyven ki-
lótereken keresztül a fontainebleani er-
Mennyi emlékről susognak a fák. Mi-
színes napokat töltött közöttük. A
fűsők ledér udvara. És itt kocsiká-
Napoleon, itt érte vadászbaleset
bétett.

erdő közepére épült a pompás ki-
lak, s melléje e kedves körítéknek
Fontainebleau. Hirtelen tűnik elő az er-
nagy tisztaság a királyi kastély. Hosz-
vásrácsa mögött a széles udvar, s
kanyarodik fölfelé kétoldalt a lo-
lépcső, amelynek korridorján kö-
tötte reggelként Napoleon a gár-
A kastéllyal szemben a Hotel
Fehérre meszelt falain sok
ablak, s mindegyiken vörös selyem
tetta. Az ablakok a végigutó balko-
nyilnak, s az erkélyen sok-sok pi-
muskáti. E negyemeletes régi ház
lakott madame Menthent és mada-
Pompadour. A maga egyszerűségé-
szébbet, stílusosabbat, s zselni sem

lehet. Ma is azt az izlést igyekszik ma-
gán viselni, amit másfél száz éve. No de
meg is fizették a történelmi hangulatu
hotel szobáit. A legolcsóbb száz frank.

A világ jó valutájú népei jönnek ide
egy kis történelmi levegőt élvezni, s
bizony erősen alkalmazzuk ehhez
Fontainebleau. A régi királyi főneme-
sek kastélyai ma mind szállodák már.
S ha a vízvezeték, meg a villany nem
vinne bele monder komfortot, külsőségei-
ben mind híven őrizné a letűnt idők ro-
mantikáját. Mi a Hotel Palais nevű
szállodába kapunk lakást. Ez olcsóbb.
Harminc frank egy szerényebb szoba.
Megtudom, hogy Condé herceg kastélya
volt, s hosszabb időn át lakta Sevigne
asszony, akinek szalonjába gyakran rán-
dult ki Páris akkori irodalmi világa.

A fontainebleau kastélyt délelőtt tíz
órakor nyitják. Egy frank a belépés díj-
ja. De míg tízen össze nem gyűlnek, ad-
dig várni kell a látogatóknak. Ezalatt a
portás által drágán adott morzsákkal a
kastély mögötti halastó lakóit lehet meg-
uszonnáztatni. Végre tízen vagyunk. A
hivatalos vezető előáll, s elindulunk.
XV. Lajos kápolnája az első látni való.
Királyi nászok színhelye a nem tulságo-
san díszes templomocská. A földszinten
néhány garda-szoba és hosszú folyo-
sók. Az emelet jobb szárnyában minden
ugy áll, ahogy azt elődeinek lakosztá-
lyaiból Bonaparte átalakíttatta. Mind-
járt az első szoba: váróterem. Közepén
nagy üvegszekrény. Benne hatalmas fe-
hér selyem párna és rajta egy zsíros fe-
hete kalap, fakult kokárdával. Alatta a
cédula: Napoleon sapkája, amelyet Elba
szigetéről visszatértekor viselt. Valami
megható áhítat az, ahogy ezt a nagy
posztó kalpagot nézik az emberek. Lát-
tam öreg francia kisasszonyokat, akik
könnyes szemmel még akkor is ott áll-
tak előtte, mikor mi már az egész kas-
télyt végigjártuk. Aztán a dolgozó szo-
ba jön. Itt is relikviák. A császár fej-
fája Szent Ilonáról ott fekszik az írósz-
talon. A tanácskozótermet XVI. Lajos
halószobájából, a tróntermet Maria An-
toniette hatalmas budorájából alakíttat-
ta át a corsicai hős. Érdekes, hogy min-
den szobában, minden bútoradarab az ere-
deti helyen áll, s csak a szőnyeg van
egy cseppet felgöngyöllítve, hogy annyi
helyt hagyjon, amennyi a kötéldordon
melett elhaladó látogatóknak elég. A
legszebb terem a balszárnyon áll. A ki-
rályok nász-szobája Medici Mária óta.
Selyembrokkáttal bevont terem, amely-
ben az ágy legalább akkora, mint egy
Pulmann-kocsi, s a baldachin fölötté
megfelel egy cirkusz-ponyva méreteinek.
És itt áll gyönyörű ragyogó építmény-
ként az atlasz selyemmel bélelt bölcse,
amelyben a Sasfőket ringatták. I. Fe-
renc dolgozószobájában a falbamélyesz-
ve tompafényű tükör alatt ez a felírás:
az első tükör, amely Franciaországba
került. Hogy mi van aztán még II. Hen-
rik goblentermeiben és mennyi képet
vásárolt össze Mária Antoinett az ő ze-
netermébe, arról bizonyosan részletesen
emlékezik meg a művészettörténet. De
amint innen a parkba néz a most erre
járó halandó, mindenképpen éreznie kell
azt a kifinomult izlést, azt a raffinált éli-
tudást, amit a francia nép oly nagyon
zokon vett hajdani uralkodóitól. Itt van
a „barátnők” lépcsője, amelyen önfele-
den jártak az enervált Lajosok, s ame-
lyeknek titkos kabinjában nemzetközi
egyezményeket intéztek el a külföldi
követek...

Más félórás autót visz még az erdő
másik felén át, s a fák közül már Ville-
neuve forgalmas utcára kanyarodunk.

Szegényes házak közt ragyogó autók
futnak, s füstös gyárművek mered-
nek a magasba. A végtelen házsorok
között villamosok jönnek, s alig veszem
észre az út felirátát:

— Boulevard Saint Michel...
Szent Miklós-utja. Erről dalolt Ady.
A felvetett tekintet belebotlik a felhők-
be nyúló Eiffel-toronyba.

KATONA BÉLA.

Erdély védelme a szenátus előtt

Bukarestből jelenti a Rador:
A szenátus tegnapi ülésén foly-
tatták az elemi oktatás reform-
járól szóló javaslat tárgyalását.
Macovei szenátor kijelen-
tette, hogy a javaslat nem felel
meg a megnagyobbodott Ro-
mánia szükségleteinek.

Védelmébe veszi az er-
délyi intézményeket és tra-
diciókat és megállapítja,
hogy a kormány erőszakos
egységesítést hajt végre.

Popovici szenátor az egy-
ház szerepét és a nép kulturá-
jának emelése érdekében kifeje-

tett tevékenységét ismerteti,
majd a tanítók nyomoruságos
helyzetéről beszél.

A szenátus délutáni ülésén na-
pirend előtt Szócs Géza szólalt
fel és kérte a székely és magyar
tanítók augusztus-szeptemberi
román vizsgájának elhalasztását
és a husz évnél tovább szolgáló
tanítók számára új vizsga kitü-
zését kéri.

Ezután áttértek az oktatásügyi
reformjavaslat tárgyalására.

Ghibanescu szenátor a javas-
lat ellen szólal fel.

Forradalmi hangulat Nápoly környékén

Rómából jelenti a Radornak:
A Nápoly melletti városokban
komoly lázadás tört ki a ma-
gas városi adók miatt. A lá-
zadók megtámadták a Nápoly
közelében fekvő Teans városkát

amelynek városházát és adóhi-
vatalát felgyújtották és az üzle-
teket kifosztották. A katonaság
képtelen a rendet helyreállítani
és erősítést kért Rómából.

Mennyi magyar koronát szabad behozni Romániába

A Nagyvárad Esti
lap adott hírt arról, hogy a
magyar-román határon a ro-
mán vámhatóságok által beve-
zetett rendszer, amelynek alap-
ján minden magyar korona
készletet elvettek a román terü-
letre érkezőktől. — tegnap óta
megszűnt. Az eredeti rendelke-
zés, mint most megtudtuk oda-
irányult, hogy a behozott ma-
gyar vagy osztrák koronával
történt valutaspekulációkat meg-
akadályozzák, s az itt felhalmo-
zódó magyar és osztrák pénz-
jegyeket jóval a kurzuson felül
bocsássák lej ellenében a kül-
földre utazók rendelkezésére.
Ezt az üzérkedést természetes,
hogy leginkább román állampol-
gárok folytathatták, mert hi-
szén a Romániába jövő idegen
elsősorban a maga ellátásáról
vélt gondoskodni, amikor a

szomszéd állam pénzével érke-
zett meg ide. Épen ezért találta
indokoltnak a pénzügyminisz-
térium az ismeretes rendelkezés
enyhítését, amely pontos adatok
szerint a következőképen mó-
dosul:

Az utlevele szerint is ide-
gen állampolgár a jövőben
behozhat Románia területé-
re egy millió magyar korona-
t, vagy kétszáz aranymar-
kát. Egyéb valutát természet-
szerűleg korlátlanul be lehet
hozni.

Nem vonatkozik ez a rendel-
kezés tehát román állampolgár-
ra, akivel szemben a jövőben is
az a szigorú eljárás marad ér-
vényben, hogy magyar, osztrák,
vagy német pénztérket nem
hozhat magával román területre.

Egy bécsi radio-amatőr vasárnapi szórakozása

Bécs egész lakosságán radio-
láz uralkodik. Sok százezer em-
ber lakásában ott van már a ti-
tokzatos kis doboz, amely állan-
dó kapcsolatot teremt a világ
minden részével. A bécsi lapok
valósággal versenyeznek abban,
hogy a radio-telefont népszerű-
sítsék. Egyes lapok oldalakat
szentelnek a új szenvedélynek.
Egyik bécsi lap vasárnapi számá-
ban a következő rádió program-
mot közli:

7 óra 40 Eiffeltorony 2000
hullámhossz. Hírek.

10—12 Bécs 600 hullámhossz
Amatőr hangverseny.

10.40—11.40 Hága 1050 hul-
lámhossz. Hangverseny.

11—12 Prága 1150 hullám-
hossz. Hangverseny.

11.30 Lyon 470 hullámhossz.
Hírek.

11.45 Svinemunde 1800 hul-
lámhossz. Hírek.

12.15 Eiffeltorony 2600 hul-
lámhossz. Hírek.

4—6 Hága 1050 hullámhossz.
Hangverseny.

4 óra Páris 450 hullámhossz.
Hangverseny.

4.30 Angol állomások. Hang-
verseny.

5—6 Nizza 460 hullámhossz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

A zsidó liceum sorsa

Tarthatatlan vád a zsidó hitközség ellen — Küldöttség Popovics prefektusnál

Az Estilap tegnapi számában ismertettük a súlyos helyzetet, amelybe a vizsgálatok megkezdése előtt sodródott a nagyvárad zsidó liceum. Ötszáz diák, és annyi aggódó szülő sorsát állította kint a bizonytalanság elé a közoktatásügyi miniszter megkezdésére rendelte.

Súlyos és érthetetlen vádat emelnek

A zsidó liceum, illetőleg az iskola fenntartó bizottság ellen. Allítólag Angelescu miniszter olyan jelentést kapott, amely arról szól, hogy a zsidó hitközség gyűjtést indított arra a célra, hogy a nyilvánossági jog visszanyeréséért áldozatokat nem kímélve, megkörnyékezi a felettes hatóságokat.

A zsidó hitközség tegnapi rendkívüli ülésén erősen állást foglalt a tarthatatlan váddal szemben és ma délelőtt dr. Konrád Béla elnök, dr. Meer Samu és dr. Bárdos Imre után küldöttségileg kérték dr. Popovici Miklós prefektus intervencióját a közoktatásügyi miniszteriumnál a nyilvánossági jog visszaadása érdekében.

A prefektus, aki a kultura minden értékének sorsát szíven viseli, lelkes előmozdítója a haladásnak, bizonyára módot talál arra, hogy tiszta helyzetet teremtsen.

Ugyancsak felkereste a küldöttség Gussi Aurél szigorú főnököt, aki előtt aktaszerűen igazolta, hogy a gyűjtés pusztán és kizáróan a zsidó liceum építésére vonatkozik, ahol menedéket kívánnak biztosítani a zsidó diákoknak.

Ma délelőtt különben alkalomunk volt

Gocán Simon tankerületi főigazgatóval

beszélni, aki a zsidó liceum ügyében kapcsolatosan a következőket mondotta az Estilap számára:

— Az egész ügyről csupán annyit mondhatok, hogy a közoktatásügyi miniszter ur még decemberben megvonja a zsidó liceum nyilvánossági jogát és azt nem adta ma sem vissza. Én pedig más ügyben jártam Bukarestben, így közvetlenül nem szereztem értesülést.

— Mi lesz a diákokkal? — kérdeztük tovább a főigazgatót.

— A helyzet ilyenformán az, hogy a zsidó liceum növendékei a Goidu liceum tanári karából alkotott bizottság előtt vizsgáztak, amelynek elnökévé engem nevezett a miniszter ur.

Eddig szól a főigazgató nyilatkozata, amely egyet jelent azzal, hogy a diákok külön vizsgadíjat tartoznak fizetni. Az első per-

cekben 5—6000 leies vizsgadíjakról beszéltek, értesülésünk szerint azonban a vizsgadíj nem haladja meg az ezer lejt.

Egy pohár vizért órákig nyitva tartják a csapot

Miért nincs víz Váradon?

Napok óta tömördek panasz érkezik hozzánk, hogy a magasabb helyeken fekvő lakások nem kapnak vagy alig kapnak vizet. A közönség nagyrésze teljesen tájékozatlan, nem tudja ennek az okát és nem tud magán segíteni. Illetékes helyen rendszert azzal intézik el a kérdést, hogy győnge a nyomás. Nem tudjuk ugyan, hogy milyen nyomás, egykönnyen nem is nyugodtunk bele ebbe a válaszba. Felkerestük a vízműtelep vezetőjét, hogy megtudjuk, mi az oka a veszélyes vízhiánynak. Ezt a választ kaptuk:

— Többször figyelmeztettük már a közönséget, hogy nagy hőség idején bányon takarosan a vízzel. Figyelmeztetésünkre senki sem hallgat. A közönség pazarolja a vizet.

Egy pohár vizért sokszor órákig nyitva hagyják a viz-

vezetési csapot.

Ilyen fogyasztás mellett aztán nem tudjuk kielégíteni a szükségletet. Azt még a laikus is megértheti, hogy ha a csőhálózatban egyszerre hatvanezer vizvezetési csapot tartanak nyitva, úgy ez annyi igénybeviszi a vízszolgáltatást, hogy a magasabb helyekre nem juthat elegendő víz. Mi már több zör ellenőriztük, hogy ez az üdülő oka a bajoknak. Megfigyeltük, hogy este 9 óra után, amikor már csepecsébb a város, a legmagasabb helyeken is, a legteljesebb erővel folyik a víz. Ugyanez a helyzet szűkös idején is, amikor a közönség szükséglete csökken. A bajokon csak az segíthet, ha takarékoskodunk a vízzel.

Ezt mondták a vízműnél. Mi meg lehetünk folik vagy nem folik...

Hétfőn nem lesz munkaszünet

Az eddigi hírekkel ellentétben ma a rendőrprefektura titkári hivatala közli, hogy hétfőn, román pünkösd másodnapján nem lesz munkaszünet. Az üzletek egész napon keresztül nyitva tarthatók, s az üzemek és ipar-

vállalatok akadálytalanul dolgozhatnak.

A korlátozó rendelkezések csupán a közhivatalokra vonatkoznak, amelyekben egész napon át szünet tartandó.

Európa egyetlen békebeli városa

Nincs borra való, mindenki jól van öltözve és este nappali világosság van

— Levél Londonból —

Harwich kikötőtől Londonig 180 kilométer, 2 óra alatt futja meg ezt a távolságot a két vagonból és egy mozdonyból álló expresszvonat. Eszeveszett gyorsasággal rohannak gyönyörű angol tájakon keresztül. Az első osztály forgatható börtötelein vagy a harmadik osztály finom vörös-bársony ülésén még föl sem ocsudott ámulatából az utas, már a londoni háztömbök között vágat a vonat. Jó háromnegyedóra hisztat. Egy-kettőre itt van a Liverpool-Station, az ember leszáll a vagonból — és ott áll az utcán ezer taxiautó, nem sokkal kevesebb autobus és 8 vagy 10 faxisab között. A hihetetlen arányú forgalomban csak lépésszámra valóssággal másznak előre a járművek.

Déltájban az Oxford Street és a Regent Street a legérdekesebb; a saisonban ittélő felső — százezer jár ide vásárolni, halk járással Rolls-Royceok, English-Daimlerek, Talbotok, Sunbeamok útjait nyitogatják az üzletek portásai: „ex-service-man” — obsitos katonák — mellükön fényesre tisztított exotikus megállják két-három sorban. Tökéletes udvariassággal segít ladyknak kiszállni a mesés autóból, a hölgy ölebeccsként kiemeli a kocsiából. Londonban a hölgyek lépést sem tesznek furcsa race-u kutyáik nélkül, némelyik két-tőthármat is vezet porázon.

Az Oxford Street és Marble Arch ta-

lálkozásánál déltájt a forgalom eléri a legképtlenebb méreteket: London befordul a Hyde Parkba friss levegőt szívni.

A Hyde Parkhoz közel, Westminster városrészben van London szállodáinak legnagyobb része. Egy konzorcium tartja kezében a kedves, csinos magánházaknak látszó hotelokat.

7—12 shilling = 300 lei egy szoba, fürdővel és ebédnek méltán beillő reggelivel.

A szállodában lépten-nyomon nagy táblák: No tops! — nincs borra való. És valóban, a jól megfizetett szállodai személyzet nem kockáztatja állását, nem fogad el borra való. Amellett kitünően kiszolgálják a vendégeket. Ez nem a baksis hazája. Itt béke van.

Az este aztán egész fantasztikus. Kigyulladnak a legkülönösebb transzparensek. Olvasom, lenézel a járdára:

Tovább tart a szabósztrájk

Korai hírek a sztrájk megszűnéséről

Az Estilap tegnapi száma a szakszervezetek megbízottjának információi alapján azt közölte, hogy a várad szabósztrájk véget ért. A munkaadók részéről ma annak közlésére kérték fel bennünket, hogy a hír kissé korai. A tárgyalások tényleg folynak a

odavetített szívárványos betűk ajánlják a „Fehér ló” whiskyt. Föltekintesz az égre, mosóport hirdet egy csoport csillag. Szívárvány, tűzijáték, mosópor, cigaretta, acéltoll, autókarooszeria, Wembley kiállítás, gyermektápszer, Daily Mail, önbortvakészülék. Bernard Shaw legujabb darabja ez mind, mind és még ennél leirhatatlanul több, fényes betűkkel boszorkányos ügyességgel felragasztva a sötét mennyboltra, odaéjtve lábado elé a földre, balkonokon, a házak tetején, fák lombján és a Themze tizen-nyolc hidjának pillérén, karfáján, villámhárítóján, mindenütt minden csöpp helyet kihasználva ajánljának valamit neked. Nem hagynak békén a hirdetések — ha csak el nem mész a királyi palota környékére. Itt csönd van. A Buckingham Palace előtt a királyi gárdisták mozdulatlanul ülnek lovaikon.

Meg van a „Kuruzsló”

A megtalálás szenzációs részlete

A keddről szerdára virradó éjszakán egy jól öltözött és csak angolul beszélő férfi jelent meg a Dorian-filmszínház kapuja előtt. A Dorian inspekciónak éjjeli őrenek egy nagy filmdobozt adott át, amelyet még a hajnali órákban felnyitottak és megtaláltak benne a hetek óta keresett „Kuruzsló”-t. A titokzatos idegent szerdán sikerült újból előkeríteni. A film eltűnésének és visszakerülésének részleteiről a következő szenzációs felvilágosítást adta:

— James Smith a nevem. Évtizedeken át az amerikai Ohio-ban éltem. A foglalkozásom teakereskedés. Mindig rendkívül szerettem a jó filmeket és amikor azt olvastam a lapokban, hogy egy bécsi filmgyár elkészítette a „Kuruzsló”-t, azonnal Európába hajóztam, hogy ezt a nagyszerű filmremeket megláthassam. Ebben nem tudtam nyomára jutni, aztán Berlinben, Babelben, Prágában, Párisban kerestem, de hiába, a szálak végül is Nagyváradra vezettek és így sikerült is egy őrizetlen pillanatban a filmet kezembe kerítenem. Később olvastam a Dorian-film hirdetését, mely jutalmat tűz ki a megtalálónak és kételyeim támadtak afelől, hogy van-e jogom annyi ezer embertől elzárni ezt a nagyszerű filmet. Lelkiismereti furdaításaim addig gyötörtek, míg végül is elhoztam a filmet.

Ezek után semmi akadály sincs, hogy Nagyvárad publikuma a Dorian Terrasse szombat esti megnyitóján a „Kuruzsló”-ban gyönyörködhessek.

DORIAN TERRASSE

Európa első tetőmozija.

Házasság és tőzsdekrach

Egy váradai ügyvéd utonutfélen azzal kérkedik, hogy ő egészen csekély honoráriumot vesz fel klienseitől, hogy állandóan megőrizze a megvesztegethetetlenség látszatát. Ez jut eszünkbe most, amikor egy a váradai arany ifjúsághoz tartozó bankfiu házassági híret olvassuk. Még a boldog tőzsdehossz idején történt, hogy az illető megkérte volt egy gazdag csehszlovákiai gyáros leányának kezét. Farsang utolján már az eljegyzést is megtartották. Bár a menyasszony szép volt, csinos is volt, a hangsúly mégis inkább a sokolon volt. Hogy-hogy nem a lány minden előnye mellett sem nyerte meg az ifju tetszését. Annál inkább tetszett a menyasszony a fiu szüleinek akik előtt csak az lehetett, hogy egyetlen fiuk gazdagon nősüljön. Arra pedig itt minden kilátás meg volt. Közben megtörtént az esküvő és az ifju pár még nászuton volt, amikor bekövetkezett a frankhossz és bizony nem kímélte meg a boldog apóst sem, akinek a kezén eluszott az ifju férj hozománya is.

Mire a fiatalok hazatértek Montecarlóból egyaránt leégtek.

A fiatal férj barátai nem csekély kárörömmel várták a bekövetkező pert és bizonyosra vették, hogy a friss házasságnak hamarosan vége lesz. A férj azonban jó képet vágott a rossz tréfához és rezignáltan jegyezte meg:

— Kitartok a feleségem mellett, hadd tudja meg mindenki, hogy szerelemből nősültem...

Egy kassai kereskedő öngyilkossága

Kassai tudósítónk jelenti: Ginzler Mór bőrkereskedőt át-vágott torokkal találták a városi fűrdő mellett egy bokorban. Még eszméleténél volt, amikor kihallgatták. Azt mondja, hogy rablók támadták meg. A kórházban kiderült, hogy Ginzler, aki egész vagyonát elvesztette, súlyos elmebajban szenvedt és nyakát ő maga metszette el. A kórházból lakására vitték, de amikor dühöngeni kezdett, újra bezáratották. Itt azután újabb öngyilkosságot követett el. Az ápolók figyelmét elkerülve, föl-rántotta a védőrács nélküli ablakot és leugrott a második emeletről. Holtan terült el a kövezeten.

Antistia orasului Oradea-Mare HIRDETMÉNY

A közönség tudomására adatik, hogy a f. hó 16-iki (hétfői) állat és kirakodóvásár f. hó 17-én (kedden) lesz megtartva, egyszerűen, hogy a tavaszi országos vásár folyó hó 23—24-én lesz megtartva.

Oradea-Mare, la 10 Junie 1924.

Antistia orasului.

* Várady Aladár új nótája Leány mellett, Csali el édes megjelent és kapható a Hegedüs hírlapiroda zenemű osztályában.

APROHIRDETESEK

Minden szó 3 lei, vastag betűkkel 6 lei.
— A legkisebb hirdetés ára 30 lei.

LAKÁS

ELCSERÉLNÉM 2 szoba, konyha, előszoba, minden mellékhelyiséges lakásmat 3 szobás mellékhelyiséges, lehetőleg modern lakásért, lelépést fizetek. Cim a Hegedüs hírlapirodában. 870

ALKALMAZÁS

EIN intelligentes deutsches Mädchen zu zwei Kindern wird sofort aufgenommen. Vorzustellen bei Neumann Baross-utca 10. 873

MINDENES főzőnő magános urhoz, ki ápoláshoz is ért, felvétetik. Jelentkezni Darvas üzlet, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 3. 874

MEGBIZHATÓ minden felvétetik. Kohn, Majorutca 3. 872

PERFEKT vasalóné ajánlkozik uri házakhoz. Üzleti ujmunkákat a legszebb modelbe készítem. Ing, gallér, pongyolák, bluzok, függönyök háznál, mint házon kívül a legszebb modellben, jutányos árban készítem, esetleg főmosónénak fürdőre vagy vidékre. Kérem a közönség pártfogását. Velence-part 83. Burik Józsefné. 869

KOMBINÁLT takarítógép kezelésében jártas szakmunkást keres Minerva cipőgyár Albajulia. 862

ÜGYES fiatal segéd vagy kiszolgáló leány cipőszakmában képzett felvétetik. Cim: Seletjes cipőáruház, Oradea-Mare, Strada Teatrului (Színház-utca) 4.

INTELLIGENS magános özvegy házvezetői állást keres magános urnál vagy plebániára vidékre is elmegyek. Értekezni lehet Str. Riului (Vitéz-utca) 56. 863

KERESÜNK önálló, abszolút perfekt, gyors- és gépirni tudó német-magyar levelezőt. Terményszakmában jártas, valamint románul tudó előnyben részesül. Jakober & Cie, Satumare. 865

HÁROM tagu orth. zsidó családhoz falura, fiatal vagy középkorú házvezetőnő kerestetik, ki a háztartás minden ágában jártas. Eddigi foglalkozás és fizetési igények közlése alábbi címre kéretnek, hol személyesen is lehet érdeklődni. Salamon, Cluj, Str. Bucovina (volt Kiss-utca) 30. 866

PERFEKT román-magyar levelező, gép és gyorsíró állását változtatni óhajtja. Cimeket a Hegedüs hírlapirodába kér. 877

DEUTSCHES Stubenmädchen wird gesucht. — Dr Hermann Ottóné, Strada Regele Ferdinand 36. Gerliczy palota. 861

ADÁS-VÉTEL

EGY jókarban levő esztergapad megvételre kerestetik. Cimet a Hegedüs hírlapirodába kér. 840

EGY kontrafékes kerékpár eladó. Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. Rador.

ANGOL begyes fajgálambok eladók. Pávei-utca 18. 876

VASREDŐNY minden hozzávalóval, egész új állapotban eladó. Hattyu Áruház, Sas-passage. 875

TIZ év óta fennálló női kalapüzlet Marosvásárhely forgalmas utcájában családi okokból átadó. Grünfeld Margit Targul-Mures, Str. Calaras 14. 864

Magánházak,
beköltözhető lakásokkal város különböző részén jutányos feltételek mellett
Weinberger G. lányi — Komendá s-ről.

JÓKARBAN levő varrógép olcsón eladó. Strada Horia (Báthory-utca) 16. Klein. 867

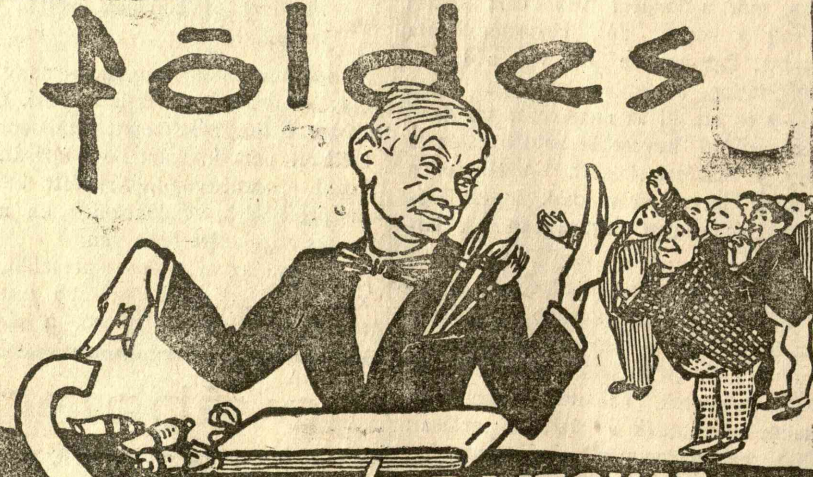
PIANINOT jókarban levőt megvételre keresek. Cimet árjelzéssel a Hegedüs hírlapirodába kérek. 868

KÜLÖNFÉLÉK

VENDÉGLŐHÖZ társat keresek. — Ugyanott egy hajtókocsi és egy cimbalom eladó. Strada General Holban (Széles-utca) 46. 810

szabó van elég
de olcsón és jól kizárólag
Dávid és Kohn
uri szabóknál
Strada Alexandrii (Teleky-utca) 4.
ruházkodhat.

földes

HIRDETÉSRAJZOKAT CSAK
SÖNNENFELDNÉL
TELEFON 12-69, 744.

Convocare

Dnii acționari ai Societății anonime pentru comerțul cu lemne se vor invita la **adunarea generală ordinară** care se va ține în localul Băncii de Credit Oradea-Mare (Str. Nicolae Jorga No. 3.) în 20 Iunie 1924 ora 12 a. m. cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul și darea de seama a Consiliului de administrație și a comitetului de cenzori despre exercițiul 1923 aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere distribuirea beneficiului net. 2. Descarcarea consiliului de administrație și a comitetului de cenzori. 3. Alegerea Consiliului de administrație. 4. Alegerea Comitetului de cenzori. 5. Eventuale propuneri.

Consiliul de administrație.

La adunarea generală numei acțiunari vor avea vot cari depun acțiunile lor împreună cu cupoanele încă nescadente cel puțin 3 zile înainte de adunare generală la casierul Băncii de Credit Oradea-Mare (Art. 14 al statutelor). Bilanțul e expus spre vedere în biroul societății (Str. Calvin 28).

GYERMEK-KOCSI
Szöke Miklós gyermekkosztüzemében
Str. Vlahuta (Szt. János-u.) 22.
a legszebbek és legolcsóbbak

Válán lényképészelhez perlel
fényképészség
azonnali belépésre kerestetik.
SAS-PA SAGE.

Öntött acélkerekek

300—350—409—450 mm.
átmérőben erdő- és iparvasutak részére eladó azonnal szállítható helybeli raktárról

FERROSTAL

R. T. S. A. R

Str. Saguna (Kapusinus-utca) 2. sz.

Magas árban veszok
brillians, arany, ezüst ékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat **Freund Benjámín** ékszerész, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi ut) 11, Széchenyi szálló épület. — Ékszer olcsó áron kapható.

Fest!

Tisztít!

Kalinovcsán

Zöldfa-passage

81 sz.

Mos!

Vasall!

Perzsa szőnyegek

javítását, tisztítását és megóvását olcsón vállalom.

BALLA Szalárdi-u. 9.

Somnietu Adm 1924. 1. 1. 1924.